

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al Asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacția și administrația: Sibiu, Strada Visarion Roman Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

•••□•••

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Legea bancară și soarta băncilor românești din Ardeal și Banat. — Defectuoșitatea finanțelor locale. — Aplicarea legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane.

Legea Bancară și soarta băncilor românești din Ardeal și Banat.

De Dr. Ioachim Toleiu, Cluj.
(Urmare).

Dar realitatea din Ardeal a fost aceea că ajutorarea păturei intelectuale de către băncile românești — fie direct, fie indirect — a constituit un interes de superior ordin național. Fiecare bancă cu conducătorii și funcționarii ei era o școală a naționalismului intransigent și totodată și un focar de cultură națională. În localurile băncilor erau de obicei adăpostite „casinele” sau „casele naționale”, unde se făcea lectură și se organizau coruri și se dădeau reprezentații culturale. Aproape toți oamenii noștri politici dinainte de Unire făceau totodată și parte din conducerea sau administrația acestor bănci. Intelectualii grupați în jurul băncilor românești formau cu un cuvânt însăși generația Unirii.

Avem ferma convingere că acest rol național al băncilor noastre din Ardeal și Banat trebuie să persiste și în greaua operă de refacere și consolidare de azi, când valul de străinism duce o luptă de cucerire în contra noastră pe cât de tăcută, pe atât de conștientă și sistematică.

Cu toate acestea nu trebuie să pierdem din vedere, că interesele „personale” ale acestor intelectuali din anturajul băncilor noastre românești erau totdeauna subordonate intereselor economice ale clasei fărănești;

d) Se mai spune că desființarea băncilor mici se impune și din motivul, că ele ar fi conduse de elemente fără pregătire.

Dacă această afirmațiune este întemeiată în parte, ea constituie cel mult un argument în plus pentru raționalizarea și modernizarea administrației bancare pe baze de cunoștințe speciale și profesionale, dar nicidecum nu legitimează desființarea însăși a institutelor de credit.

Ori odată reglementată prin lege conducerea și administrarea competentă a institutelor de credit în genere, ea se va aplica și băncilor mici, care de altcum nici nu au protestat nici când contra unor astfel de dispozițiuni legale menite să aducă ordine deplină în mânăuirea banului altora.

Specializarea în administrarea institutelor de credit este chiar bine venită și ea se impune și în domeniul cooperativei, fiindcă va da posibilitate de plasare atâtor contingente de titați eliberați an de an de școlile și academiile noastre comerciale, precum și numărului funcționari de bancă rămași fără lucru din pricina crizei bancare. Astfel specializarea impusă de lege va fi un bun mijloc pentru atenuarea șomajului intelectual, care devine tot mai acut.

Cea mai mare greșală a politicii de concentrare bancară a fost — după modesta noastră părere — aceea, că ea a fost legiferată fără serioase preparative preliminare și fără examinarea minuțioasă a necesităților economiei noastre rurale, îndeosebi sub raportul creditului țărănesc.

Ideea de concentrare sau centralizare nu este altceva decât transplantarea unor legislații străine atrase în curentul economiei dirijate, fără a se cerceta în prealabil în ce măsură condițiunile particulare dela noi sunt prielnice unor reforme atât de radicale. Această este de altcun o slăbiciune devenită cronică a „artei“ noastre legislative.

Cea mai eclatantă dovadă în această privință este faptul, că primul proiect de lege bancară — proiect — care conținea toate elementele ideii de concentrare preluate cu textul împreună de legea votată — a fost elaborat încă în anul 1928, când creditul și activitatea economică în genere erau în plină prosperitate.

Ori dela 1928 până la 1934 când legea bancară a fost promulgată, viața economică a trecut prin transformări radicale, căpătând o fizionomie cu totul nouă.

Ideea de concentrare s'a conceput într'o epocă de abundență de credite și a fost apoi tradusă în fapt într'o epocă când creditele erau aproape toate înghețate și spiritul de inițiativă anemiât și paralizat.

În timp de abundență de numerar mai ușor se putea găsi sumele trebuincioase pentru urcarea capitalului social și pentru împlinirea celorlalte condițiuni de ordin financiar impuse prin legea bancară.

Și chiar dacă câteva dintre băncile mai debile nu ar fi putut nici atunci satisface cerințele legale și ar fi dispărut din acest motiv, locul lor — dacă era indispensabil — mai ușor putea fi ocupat imediat prin alte întreprinderi.

Este incontestabil, că în împrejurările actuale nevoile creditului mărunț țărănesc reclamă nu o concentrare, ci dimpotrivă o descentralizare a comerțului de bancă.

Dacă pe deoparte este necesară o îndrumare unitară de ansamblu în materie de comerț bancar, este neîndoelnic pe de altă parte, că făindu-se firele de legătură cu extremitățile periferiale ale

organismului economic, se va opri pe loc și radierea energiilor dela centru.

În lumina acestor considerațiuni *concentrarea bancară apare ca un anacronism inoportun și păgubitor*, fie că este întârziată, fie că e prematură, prejudiciind stările normale din viitor.

O metodă rațională de legiferare ar fi reclamat o activitate legislativă pe două planuri:

Pe primul plan și cu precădere trebuia să se ia măsuri urgente de lichidare a anarhiei actuale, adecă măsuri pur tranzitorii excepționale, iar pe al doilea plan să se legifereze pe îndelete și fără pretenții de urgență în domeniul activității bancare normale.

Prin legea cu caracter excepțional, — căreia i se putea da o numire mai amplă de *lege pentru refacerea creditului* — urma să se repună în funcțiune toate instituturile de credit, pe care nevoia ieșirii din impas și nevoile creditului țărănesc le reclamă ca indispensabile, și tot deodată să se creeze o siguranță de drept a creanțelor, suprimându-se din calea realizării creanțelor toate obstacolele artificiale și șicanatoare, cum ar fi de pildă procedura absurdă care reglementează vânzarea silită a imobilelor (legea lunian din 11 Iulie 1930).

Prin legea din a doua categorie menită să reglementeze *funcțiunea normală* a instituturilor de credit, trebuia să se prevadă îndeosebi măsuri în vederea primenirii conducerii și administrației bancare, și bine înțeles și în vederea așezării comerțului de bancă pe baze raționale și moderne, precum s'a și făcut în bună parte prin legea bancară. Accentuăm însă că această lege nu a avut și nu are caracter de urgență stringentă, căci mai întâi trebuie create condițiunile prielnice pentru o normală funcționare a organismului de bancă.

O astfel de operă legislativă efectuată pe baze raționale ar fi reclamat însă *minuțioase și metodice lucrări de pregătire*, cu anchete pe teren, cu utilizarea tuturor datelor statistice, așa cum de exemplu lucrează germanii când vor să înfăptuiască un lucru serios. Ori aceste preparative nu s'au făcut și această omisiune este după părerea noastră cea mai vulnerabilă latură a politicii de concentrare bancară.

Menirea acestor preparative ar fi fost în special să stabilească pe de o parte utilitatea fiecărui institut financiar în parte în raport cu necesitățile creditului țărănesc și în raport cu particularitățile economice, culturale și naționale, și pe de altă parte să stabilească puțința de rezistență și de refacere prin mijloc cele proprii a acestor institute, urmând ca cele găsite indispensabile, dar în nepuțință de a se reface prin propriile puteri să fie ajutate de stat prin toate mijloacele posibile.

Cu un cuvânt *problema numărului băncilor mici și mijlocii*, ce trebuiesc salvate cu orice preț, *numai prin pregătiri prealabile orientate după nevoile creditului țărănesc se putea și se poate rezolva în chip mulțumitor pentru interesele băncilor și pentru interesele economiei naționale*, — și nu așa cum se încearcă a se rezolva acum ulterior pe căi ocolite, care de fapt necesită modificarea întregii structuri a legii bancare.

În legătură cu această prea importantă problemă a numărului băncilor ce nu pot fi sacrificate fără serioase pierderi pentru economia românească în special în provinciile alipite de dincoace de Carpați, trebuie să fie luați în considerare toți acei factori, care direct sau indirect determină *ieftinătatea sau scumpetea creditului țărănesc*, cum ar fi de pildă: căile și mijloacele de comunicație, raporturile administrative, necesitățile economiei locale, referințe sociale și, altele.

Căci nu este tot una, dacă creditul țărănesc se găsește în nemijlocita apropiere a țaranului ușor accesibil, sau dacă în vederea perfectării operațiunilor de credit, țaranul este obligat să facă numeroase deplasări la centrul de județ sau de regiune, deplasări împreunate cu mari cheltuieli, care pot să consume o mare parte din împrumutul obținut.

Creditul țărănesc ieftin și cu adevărat rentabil și productiv trebuie să fie la îndemâna țaranului, și cei cari acordă acest credit, trebuie să cunoască la perfecție toate împrejurările locale, oamenii și lucrurile, capacitatea de plată și vrednicia personală a fiecărui debitor țaran.

Acesta și numai acesta poate să fie punctul de orientare în rezolvarea rațională a problemei creditului țărănesc

și a băncilor noastre românești din Ardeal și Banat! Aceasta este realitatea la care trebuie să se adapteze posibilitățile financiare ale statului, dacă cu adevărat vrea să fie ocrotitor părintesc al intereselor naționale legate indisolubil de prosperitatea economică a păturei țărănești.

(Va urma).

Defectuoșitatea finanțelor locale.

Descentralizarea administrativă a fost și este un deziderat care a sedus multe programe politice. Nici nu se putea să fie altfel, dacă ne gândim că o rațională descentralizare administrativă organizează rânduiala în stat pe baze celulare, dela simplu la compus, fiecare celulă integrându-se organic într'un tot întreg complex și armonios în ordinea ei naturală. În felul acesta se promovează nu numai unitatea națională, administrativă și politică ci și fiecare parte componentă a acesteia, obține posibilitatea de a-și acționa energiile, conform intereselor sale cele mai intime.

Ne explicăm astfel de ce descentralizarea administrativă formează mirajul unor perfecționări ale mecanismului statului, prin grija superioară care se dă treburilor locale. În formă, meritul unei relative descentralizări administrative îl are „Legea pentru organizarea administrației locale din anul 1929”. Zicem în formă, pentru că după cum vom vedea, fondul este de parte de a se fi putut realiza. Legea din 1929 dacă la bază a avut principii sincere și intențiuni curate, a suferit de două mari defecte integrate în psihologia noastră politică și în felul ei de a acționa.

Primul defect a fost, că ea a apărut cu o notă de contrast evident, față de „Legea pentru unificarea administrativă”. Principii mult deosebite diferențiau aceste două legi, tinzând să pună față în față, influența juridică-administrativă a două concepții extreme și deci să evidențieze o situație de cealaltă. Pasul acesta uriaș în materie de legiferare administrativă a părut multora că duce spre o prăpastie națională și politică și reneagă oarecum toată așezarea noastră constituțională. De aceea ne amintim alarma ce s'a dat atunci prin toată presa opoziționistă. Criticele s'au extins cu făsniri de idei agresive ale diferitelor mentalități cari se găseau în taberile opuse, ba chiar ale spiritelor cari se găseau în aceeași tabără. Din atmosfera aceasta care pe de o parte tindea să demonstreze că suntem în fața unei legiuiri revoluționare, iar pe de altă parte ne pune în vedere perspectivele unor situațiuni ideale, s'a cristalizat o atitudine a factorului suprem de pe acea vreme care se pare că a plecat urechea mai mult spre demonstrațiunile defavorabile ale legii, dar pentru a nu da un vot de blam guvernului care o prezentase, a refăcut și a rețușat proiectul, până când s'a ajuns la redactarea definitivă a textului, care cu excepția diferitelor serii de modificări, este și astăzi în vigoare.

Se prea poate ca legea de care ne ocupăm, în redactarea ei originală, să fi fost caracterizată de toate calitățile pe cari i le atribuiau făuritorii ei. Redactarea modificată a ei n'a mai reținut însă din cadrul original, decât părțile sale mai puțin caracteristice. Așa se face că atunci când a fost aplicată s'au întâlnit o

seamă de obstacole aproape de neînving. Acesta a fost primul defect al „Legii pentru organizarea administrațiilor locale“ din 1929.

Al doilea defect al legii de care ne ocupăm, a fost, că așa cum se întâmplă totdeauna la noi, a creat posturi și a pretins cheltueli puțin compatibile cu structura noastră economică și socială. Trepte noi administrative, foruri noi judecătorești, așezări ierarhice suprapuse, toate acestea la un loc, au dus la angajeri noi de personal, în desacord flagrant cu rolul unei legi actuale care trebuie să coordoneze, să raționalizeze și să simplifice. De aceea eficacitatea „Legii pentru organizarea administrațiilor locale“ a fost virtuală și abstractă. Dacă nu s'a modificat complet, a contribuit numai faptul, că ideea de descentralizare a fost între timp adoptată în mod general. S'a ajuns adevărat la concluzia că nici un rău pentru unitatea statului, nu rezidă în descătușarea provinciei de anchilozările administrative în cari o ține centrul, ci din contră, din aplicarea ei serioasă și sinceră, nu poate să iasă decât bine. Astfel descentralizarea administrativă este astăzi o idee unanim apreciată.

Dar descentralizarea administrativă cu pretențiunea ei de independență a așezărilor locale de această natură, a adus după sine, o descentralizare, deci o independență a finanțelor locale. Nimic n'a fost mai firesc deci, decât ca odată cu consolidarea ideii de independență a așezărilor administrative locale și provinciale, să li se creeze acestora și o independență financiară. Aceasta nu numai pentru motivul de a avea o descentralizare completă, cât mai cu seamă pentru a da posibilitate de acționare proprie, organelor de administrație locală. Fără complectarea independenței administrației locale printr'o bună finanță de acelaș fel, descentralizarea ar rămânea un cuvânt sec de orice sens și de orice valoare practică. Astfel ca o complectare a unui ansamblu de legi din care lipsia tocmai miezul central și preponderant, „Legea finanțelor locale“ din 1933 a încheiat o idee, concretizând-o în partea ei cea mai specifică.

Asupra „Legii finanțelor locale“ s'au scris în această revistă la timpul său, articole și studii cari au avut darul s'o prezinte în lumina cea adevărată. Concluziunile la cari s'a ajuns, au fost, că nici ea nu este idealul posibil întruchipat, ci doar o colecție de texte concentrate, fără o idee de ansamblu la bază. În special îi lipsia legii un spirit nou de îndrumare a finanțelor locale care ar fi fost foarte necesar, în actualele împrejurări. Oricum a fost însă, această lege părea că tinde să consfințească un început care cu vremea, putea să fie perfecționat. Lumea a fost împăcată cu această situație, admitând că nimic nu poate fi perfect vreodată, în acest domeniu. Cu ajutorul acestei legi se pare că s'a ajuns totuși la o reconstituire a finanțelor locale, dând instituțiilor administrative speranța că vor putea astfel lucra, spre a împlini marile lacune de ordin tehnic și urbanistic ale satelor și orașelor noastre, pe cari împrejurările le impuneau în mod imperios.

Aplicarea legii a descoperit însă și aici lacune cari nu sunt o surpriză, față de psihologia noastră politică și administrativă. În primul rând, inițiativa locală care trebuia să fie regenerată și consolidată și-a simțit aripile frânte dela primul ei început de acțiune în cadrul noului motor. Bugetele locale dacă sunt formate de factorii administrativi locali, necesită o aprobare tutelară care intervine cu supremă autoritate.

Astfel un buget alcătuit după interesele și trebuințele locale, este modificat și transformat de autoritatea tutelară, după voință sau după criterii cari nu au nimic a face cu grija pentru propășirea menșionatelor interese și necesități. În felul acesta nu numai că se deformează structura unitară a unui ansamblu de intențiuni, dar independența financiară a administrației locale, este cu desăvârșire desmințită, pentru că nu factorii locali au ultimul cuvânt în urmărirea unor realizări sau planuri constructive.

Dar nu acesta este singurul defect al „Legii finanțelor locale“. Pe lângă posibilitatea de modificare a bugetului autoritatea tutelară contribuie la înmixtiunea directă a Statului în administrarea și întrebuințarea finanțelor locale, punând în sarcina instituțiilor respective, cheltueli la cari organic nu sunt obligate. „Legea finanțelor locale“ deși vag ca formulare, a limitat oarecum totuși problemele de interes local și a prevăzut că nici o altă cheltuială în afară de ele, nu se poate prevedea în bugetele satelor, orașelor și județelor. Cu toate acestea administrația locală este încontinuu încărcată de obligațiuni cari îi anulează, sau cel puțin îi micșorează posibilitățile de îndeplinire, deoarece îi pulverizează fondurile, afectându-le unor capitole numeroase de interes mărunț și în prea puțină legătură cu interesele locale. În plus, ceea ce scapă ca obligațiuni „Legii finanțelor locale“, alte legi vin și completează, fără să definească într'un raport rațional și acoperirea respectivă la partea veniturilor.

Ar fi interesant de studiat, un buget local din acest punct de vedere. Am găsi surprinși că în mare cheltuelile sunt repartizate cam în felul următor: 15—20% pe seama personalului, 14% pentru întreținerea școlilor, 0,5% pe seama Capitalei, 1% pe seama instrucției preregimentare, 5—10% pe seama spitalelor, 10—20% pentru întrețineri, 10—20% pentru material, 1—2% pe seama problemelor sociale, încât pentru investițiuni nu rămân decât sume foarte modeste, cu ajutorul cărora nu se poate întreprinde mare lucru. Ori ceea ce caracterizează vremile noi sunt problemele mari cari se pun mereu și cari trebuiesc rezolvate. Cari sunt aceste probleme mari?

În primul rând sunt chestiunile de natură edilitară: înzestrarea cu străzi, drumuri, pavaje, apoi aprovizionarea cu apă potabilă, etc. elemente cari influențează progresul colectiv. Urbanismul, știința care cuprinde studiul și condițiunile de progres ale unei așezări omenești, scoate la iveală pe zi ce trece noi desiderate ale promovării acesteia. Secarea lacurilor, sanarea regiunilor înconjurătoare, lărgirea străzilor, crearea de spații verzi și de comunicație lesnicioasă, toate acestea pretind cheltueli mari cari pun la sforțări simțite, puterea de contribuție a locuitorilor. Pentru orașele noastre cari astăzi sunt în curs de transformare radicală, fie ca urmare a condițiilor schimbate de dezvoltare, fie ca urmare a reformelor sociale de după războiu, cari le-au amplificat întinderea și deci nevoile, ne dăm seama că cheltuelile pentru urbanizarea lor în sensul adevărat al cuvântului, sunt de-a dreptul enorme și reclamă investițiuni cari nu se pot numi productive. Remunerarea acestor cheltueli se face pe cale indirectă, reiese din progresul general care ne poate contribui în mod concret la restituiri proporționale și regulate. De aceea mai cu seamă la noi, cheltuelile de investiție ale unui buget local nu pot să fie calculate, de cât de factorii cari le cunosc cu mare pre-

ciziune și cari le simt și necesitatea împreună cu gradul ei de intensitate. Fără aceste cheltuieli de investițiune orașele noastre nu vor ajunge niciodată să fie ceea ce năzuiesc, ci vor rămânea doar simple aglomerări urbane în cari viața e pândită la fiecare pas de primejdie de neînălțurat.

Dacă așa de important este rolul finanțelor locale în promovarea așezărilor umane, ușor putem înțelege că organizarea lor pe cale străină de puterea definitivă de influență a organelor cari conduc aceste așezări, constitue ceva iluzoriu, fals și anormal, aproape egal în efect ca și însaș neexistența organizării. Iar o organizare optimă și cu puteri creatoare implică posibilitatea de concentrare a veniturilor locale în scopul executării continui a unor lucrări cari se integrează într'un ansamblu fericit de inițiative permanente cu unicul scop de a acomoda viața stărilor de lucruri pe cari le ridică timpurile. De aceea dacă e vorba să se aducă o lege de organizare administrativă cu partea ei întregitoare privind finanțele locale, nimic nu e de mai mare interes decât a lua din sarcina administrațiilor locale cheltuielile cari nu sunt organice ale lor spre a vindeca un rău ale cărui influențe sunt atât de nefaste. Și cu aceasta s'ar remedia în bună parte defectuositatea finanțelor locale.

Ing. GH. BRÂNDUȘ.

Aplicarea legii pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane.

Tribunalul Timiș-Torontal, Secția III.

Dos. Nr. 12.841—1934.

Sentință civilă Nr.

Când se pot desființa licitațiile imobiliare pe baza art. 68? Pentru valabilitatea vânzărilor forțate anterioare datei de 18 Dec. 1931, este nevoie ca dreptul de proprietate să fie intabulat în favorul adjudecatarului? Soluție negativă.

Tribunalul în complex de divergență, compus din: Președinte dl Vasilie Theodorescu, primpreședinte; Asesor Dr. Arsenie Micu, judecător președ.; Asesor Ștefan Deleanu judecător; Grefier Gheorghe Rotariu impiegat.

Desbătând în ședința publică din 12 Martie 1935, apelul introdus de către pârâțul Dr. Ioan Demian notar public din Biled, împotriva sentinței Nr. C. 1418/4 1934, din 20 Septembrie 1934, prin care Judecătoria Rurală Sânicolaul-Mare a admis cererea de desființarea măsurilor de urmărire făcută de reclamantul Ștefan Constantin agricultor din comuna Vălcani, s'a amânat pronunțarea pe ziua de astăzi când

d e l i b e r â n d

asupra apelului de față: Văzând actele, lucrările dela dosar, precum și susținerile orale ale reprezentanților părților;

Având în vedere, că prin cererea introdusă la 6 Iunie 1934, reclamantul Constantin a solicitat — după conținut, în baza art. 68 din legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934 — desființarea măsurilor de urmărire efectuate împotriva sa de către pârâții: I. Banca Generală, s. p. a. din Sânicolaul Mare; II. Băncile Bănățene Unite s. p. a., din Timișoara; III. Banca Ar-

deleană s. p. a. din Timișoara; IV. Dr. Ioan Demian notar public din Biled și V. Banca Comercială și Agricolă s. p. a., Timișoara, susținând că întrucât întrunește condițiunile de menționata lege ca debitor agricol sub 20 jug. datoria sa de 40 000 — Lei plus acc. urmează să o plătească după modalitățile fixate de acea lege, iar toate măsurile de execuție silită, prin care creditorii săi — pârâții — i-au vândut la licitație publică o întindere de 4 jugăre pământ cuprinse în c. f. Nr. 710 a comunei Cociohat, urmează să fie desființate, specificând că aceste măsuri desființabile sunt: deciziunea de ordonarea execuției Nr. 1062/1928, decizia de ordonarea licitației Nr. 133/1931 c. f. și 3706/1931, licitația efectuată la 18 Aprilie 1931 și 29 Septembrie 1931, precum și toate celelalte măsuri de urmărire, inclusiv intabulațiunile respective din c. f.

Având în vedere, că în sprijinul cererii sale reclamantul a susținut că întrucât la data de 18 Decembrie 1931 execuțiunea împotriva sa nu era încă definitivă terminată, dat fiindcă intabularea dreptului de proprietate în favorul cumpărătorului nu era operată la acea dată și cum începând dela 18 Decembrie 1931 au intervenit dispozițiuni legale de suspendarea execuțiilor silitate (legile din 18 Dec. etc.) menținute și precizate de legea conversiunii din 19 Aprilie 1932, (Art. 35 al. II) și 14 Aprilie 1933 (Art. 29) în virtutea art. 68 din legea actuală dreptul său la desființarea pe cale judecătorească a măsurilor de urmărire este pe deplin întemeiată;

Având în vedere că la I. instanță pârâții II. și IV. sau opus cererii reclamantului, susținând că licitația a rămas definitivă anterior L. de Conver.

Având în vedere, că prima instanță acceptând teza reclamantului, i-a admis cererea și constatând că numitul beneficiază de avantajile legii lichidării datoriei din 7 Aprilie 1934, a desființat toate măsurile de urmărire și asigurare asupra averii lui, anulând ca urmare și licitația efectuată asupra imobilului reclamantului din c. f. Nr. 710 Cociohat;

Având în vedere, că pentru a da această soluție, prima instanță a motivat că măsurile de urmărire împotriva reclamantului erau în ființă și la data promulgării legii lichidării datoriilor, deoarece în conformitate cu art. 15 al. II. al acestei legi, nu s'a dat în cauză o încheere de ordonarea intabulării dreptului de proprietate în favorul cumpărătorului, care încheere este identică cu ordonanța definitivă de adjudecare din Pr. civ. rom. astfel că reclamantul a rămas proprietar asupra imobilului și deci măsurile de urmărire erau pendinte; având în vedere, că hotărârea primei instanțe a fost atacată de pârâțul IV., Dr. Ioan Demian, cu apelul de față, prin care susține că, greșit s'a admis cererea reclamantului, deoarece:

I. Art. 15 al. II din legea lichidării nu este aplicabil în speță, neavând caracter retroactiv, ci are de reglementat numai raporturile viitoare și posterioare datei apariției legii, altminterlea ar fi neconstituțional, răpind drepturile câștigate;

II. Conform art. 180 L. Exec. și 27 Camb. exec. licitația ținută la 18 Aprilie 1931 și 29 Sept. 1931, a rămas definitivă înainte de 18 Dec. 1931, astfel că la această ultimă dată nu se mai găsea în ființă nici o măsură de urmărire împotriva reclamantului; Având în vedere, că reclamantul intimat prin întâmpinarea sa a cerut respingerea apelului și confirmarea sentinței primei instanțe, pentru aceleași argumente susținute în cererea sa introductivă și acceptate de judecătorie;

T R I B U N A L U L

Având în vedere, că este necontroversat între părți și de altfel rezultă din actele dela dosar, că măsurile de urmărire a căror desființare este în litigiu, se referă numai la imobilul cuprins în c. f. 710 Cociohat că acest imobil a fost vândut prin licitație publică la data de 29 Sept. 1931 când s'a adjudecat asupra Băncii Comerciale și Agricole din Timișoara, și că asupra acestei licitații nu s'a făcut contestație în termenul de 8 zile prevăzut de art. 180 L. exec. și nici supra ofertă în termen de 15 zile prevăzut de art. 27 Nov. exec.

Considerând că în conformitate cu art. 180 L. exec. comb. cu 27 Nov. exec. în cazul când nu se face contestație sau supraofertă licitația rămâne definitivă.

Considerând că prin rămânerea definitivă a licitației, să înțelege rămânerea definitivă a însăși vânzării făcută sub forma licitației; iar efectul definitivării acestei vânzări este tocmai perfecțiunea și inatacabilitatea vânzării, cu următoarele consecințe de ordin juridic:

a) Adjudecarea imobilului asupra cumpărătorului s'a operat chiar din momentul când executorul judecătoresc a pronunțat formula legală de adjudecare, conform art. 170 al. ult. legea exec.;

b) Dreptul urmăritului la proprietatea imobilului a încetat concomitent în același moment, dată dela care imobilul a ieșit definitiv din patrimoniul său, împrejurarea că debitorul mai figurează formal ca proprietar în c. f. nu-i conferă în fond nici un drept, deoarece dreptul său patrimonial la imobil nu mai există, iar el se consideră numai ca detentor precar;

c) Creanțele urmăritorilor față de urmărit s'au stins în același moment al adjudecării, bineînțeles numai până la concurența prețului rezultat din licitație. Operațiunile ulterioare referitoare la depunerea prețului și la seriarea creanțelor privesc numai pe cumpărător, creditorii, urmăritul nemai având nici un alt drept, decât numai în cazul, când după satisfacerea creditorilor ar rămâne un plus;

d) Din același moment debitorul este exonerat de datoria sa bineînțeles până la datoria prețului rezultat, astfel că de aci înainte el nu mai are calitatea de urmărit sau debitor;

e) Odată licitația rămasă definitivă, față de debitor nu mai există o urmărire pendintă; în caz de nesatisfacerea condițiilor de licitație, măsurile de execuțiune ce au să mai urmeze privesc numai pe cumpărător și pe urmăritor.

Faptul că imobilul licitat n'a fost încă intabulat în c. f. asupra cumpărătorului, măsură ce trebuia efectuată de instanța de c. f. din oficiu, conform art. 182 L. exec. n'are nici o înrăurire asupra valabilității vânzării, care este inatacabilă și definitivă între părțile contractante (de o parte cumpărătorul, iar de alta urmăritul vânzător înlocuit prin voința legii de către autoritatea judecătorească).

Transmisiunea dreptului la proprietatea imobilului asupra cumpărătorului operând deplin drept din momentul adjudecării, n'are alt desavantaj, decât că eventual n'ar putea fi opozabilă terților achizitori de bună credință în intervalul de timp până la intabularea cumpărătorului, deși chiar în atare caz, cumpărătorul le va putea opune cu succes notarea licitației în c. f. împreună cu actele efectuării licitației cari conform jurisprudenței constante formează anexe de c. f.

Iată drept că potrivit principiilor ce guvernează c. f. în acest teritoriu, achizitorul unui imobil nu devine

plin proprietar, decât prin intabulare, însă cum vânzarea nu trebuie confundată cu transmisiunea proprietății, este evident că lipsa acestei transmisiuni nu stinge, nu condiționează întru nimic valabilitatea vânzării, care ca orice contract de vânzare-cumpărare, este un contract consensual, iar nu ideal, deci vânzarea este perfectă din momentul încheierii ei, adevărat în sensul vânzării silite din momentul adjudecării.

Vânzarea silită este supusă doar unei condițiuni rezolutorii, care poate opera însă numai în cazurile când în termen de 8 zile dela licitație le înaintează contestații, ori în 15 zile dela aceia dată se produce supraofertă, când condițiunea operează: prin deciziunea de anularea licitației în caz de contestație și de plin drept, în caz de supraofertă.

De vreme ce însă nici contestație, nici supraofertă nu s'au produs, cumpărătorul prin efectul condiției rezolutorii neîmplinite, s'au consolidat dreptul său la proprietatea bunului cumpărat „ex tunc“.

Transmisiunea proprietății prin intabulare, care nu este altceva decât tradițiunea simbolic formalistică a imobilului deja vândut, are un rol independent, ori în tot cazul accesoriu — față de vânzarea dreptului de proprietate, și încă, dacă la contractele voluntare, vânzătorul este obligat să dea cumpărătorului și tradițiunea obiectului (prestațiunea tabulară printr'un act apt de c. f.) la vânzările silite dreptul de intabulare este conferit de însăși legea (Art. 182 L. ex.) și este definitiv câștigat de adjudecător chiar din momentul rămânerii definitive a licitației, cu rezerva depunerii prețului ori a aranjamentului prevăzut de art. 183 L. ex.

Așa dar vânzarea fiind perfectă, cumpărătorul a câștigat definitiv dreptul la proprietatea imobilului, raporturile sale de drept cu urmăritul n'au stins (în afară de cazul când acesta ar cere relicitarea în contra sa, ceea ce însă nu s'a făcut) și măsurile de urmărire împotriva petiționarului s'au terminat încă la 29 Septembrie 1931, deci anterior datei de 18 Dec. 1931.

Că efectele licitației sunt cele mai sus expuse, rezultă neîndoelnic din dispozițiile legii execuționale — sediul materiei — și sunt confirmate atât de jurisprudența constantă, cât și de doctrină:

1. a) Conform art. 180 L. ex. cumpărătorul intră în posesia imobilului cumpărat, dacă nu se contestă licitația în termen de 8 zile dela efectuarea ei deci să conferă cumpărătorului un important atribut al proprietarului, care drept nu i s'ar acorda în caz când vânzarea ar fi sub condiție suspensivă;

b) Conf. art. 18 L. ex. drepturile arendașului încetează dela licitație (bineînțeles după anumite răgăzuri impuse însă numai de interese economice);

c) Conform aceluiaș art. chiriile scadente după ziua licitației i se cuvin cumpărătorului;

d) Conf. art. 184 cumpărătorul suportă toate impozitele și taxele scadente după ziua licitației, ca și ratele de rescumpărare, dijele, rentele sau alte sarcini reale. Aici este de notat că ratele de rescumpărare și rentele sunt de suportat nu atât ca echivalent al dreptului de posesiune, ci mai mult ca echivalent al valorii nudei proprietăți;

e) Conf. art. 185 în caz când cumpărătorul nu satisface condițiile de licitație, relicitarea ce se ordonă, se face în regres contra cumpărătorului iar nu împotriva debitorului urmărit, deci în concepția legiuitorului vânzarea a fost considerată sub condiția rezolutorie a depunerii prețului. Aici legiuitorul a creat o vânzare, sub condiție rezolutorie „sui generis“ căci pe câtă vreme în dreptul comun îndeplinirea condiției rezoluto-

torii are ca efect anularea totală a contractului, considerarea lui ca inexistent și repunerea lucrurilor în stadiul anterior contractării, în speșă rezilierea păstrează valabilitatea vânzării, însă desființează numai drepturile cumpărătorului decurgând din contract, stabilindu-i pe deasupra în sarcina sa și responsabilitate pentru minusul de preț ce ar rezulta la relicitație;

f) Din economia întregului art. 186 rezultă că — în acest caz de relicitație primul cumpărător este considerat ca antecesor al celui de al doilea cumpărător, deoarece pe deoparte el este obligat să suporte minusul de preț prevenit la relicitație, iar pe de altă parte legiuitorul, preocupându-se și de cazul când ar rezulta un plus de preț, le-a privat pe acestea dela primirea plusului; ori dacă a găsit că trebuie să reglementeze expres acest caz, derogând dela regula generală, conform căreia cel ce pentru un act al său suportă și daunele ce ar cauza altora, dar beneficiază și de avantajele respective, legiuitorul și-a vădit încă odată concepțiunea sa că îl consideră pe primul cumpărător de proprietar al imobilului, dar i-a aplicat o restricție a dreptului convenit din calitatea de titular al dreptului de proprietate, interzicându-i obținerea plusului de preț și limitându-i dreptul numai la un quantum acceptat de el la prima licitație. Dacă n'ar fi fost această concepție a legiuitorului n'ar mai fi avut nici un rost inserarea primului alin. art. 186;

g) Conform art. 188 creditorii — în urma desbaterii seriale primesc prețul imobilului fără nici o condiție; deci se creiază raporturi de drept cu efect definitiv; ori de vreme ce legea a dispus ca echivalentul dreptului de proprietate al vânzătorului să se consume definitiv fără vreun drept de suită înseamnă fără nici un dubiu, că vânzarea a fost considerată neafectată de nici o altă condițiune, după depunerea prețului.

II. Jurisprudența dezvoltată în legătură cu efectele vânzării silite confirmă în mod constant aceasta interpretare unic posibilă.

a) Proprietatea imobilului vândut la licitație o dobândește cumpărătorul numai dacă licitația rămâne definitivă (Curia 492—1887 I. pa. 718 La day);

b) Proprietatea imobilului vândut la licitație o dobândește cumpărătorul în momentul adjudecării (când adecă organul autorității care conduce licitația declară că imobilul este vândut) numai dacă licitația rămâne definitivă (Curtea din Győr Nr. 1575—1891);

c) Idem cu complectarea că dreptul de proprietate este condiționat de aceea că licitația să devină definitivă și că condițiile de licitație să fie satisfăcute (Curia I. C. Nr. 395—1905 ibidem);

d) Cumpărătorul la licitație dobândește dreptul de proprietate, iar urmăritul îl pierde, deja în ziua licitației, sub condițiunea rezolutorie ca licitația să se ridice la valoarea de drept. (Curia Nr. 3238—905 din 7 XI. 906 Dt.).

III. Impling care în materia legii exec. este consacrat ca autoritate, exprimă astfel: „în sensul art. 182 L. ex. presupunând că prețul s'a plătit integral, cumpărătorul imediat după ridicarea la validitate a licitației, este îndrituit ca dreptul de proprietate asupra imobilului cumpărat să se întabuleze în favoarea sa; așa dar după 8 zile, dela licitație, cumpărătorul poate câștiga un astfel de drept, în virtutea căruia îl poate transmite în mod inatacabil și asupra unei terțe persoane, dacă aceasta este de bună credință (Leg. exec. adn. pag. 354).

Că deci acestea fiind normele de drept aplicabile în speșă pe acest teritoriu, consecința este că măsurile de urmărire efectuate împotriva petiționarului intimat sunt definitiv terminate și deci numai fiind „în ființă“ cum prevede art. 68 din legea lichidării, nici nu mai pot fi desființate.

Că legile neputând avea efect retroactiv, nu se pot expropria de bunuri persoanele cari au în patrimoniul lor drepturi câștigate, decât în schimbul călcării Constituției. Considerând că susținerea petiționarului intimat cum că art. 35 din legea asanării (19 IV 1932) a suspendat orice măsuri de execuție împotriva debitorilor agricoli și că în conf. cu art. 52 al. penultim din aceeași lege, beneficiază de asanare și aceiași debitori urmăriți în cazul că ordonanța de adjudecare nu era definitivă la 18 Dec. 1931 este neconcludentă, în cazul de față, deoarece ordonanța definitivă de adjudecare din pr. civ. rom. are ca echivalent — în teritoriul de aplicațiune al legii exec. din 1881 adjudecarea declarată de executorul judecătoresc — complectată cu neexercitarea vreunei căi de atac împotriva licitației sau respingerea în mod definitiv a contestațiilor. Ori conform principiilor ce guvernează vânzarea silită în acest teritoriu, oarecum s'a demonstrat mai sus, rămânerea definitivă a licitației tăind firul execuțiunii împotriva urmăritului și deci ne mai subsistând nici o măsură împotriva sa, legea din 19 IV 1932 ca și cele posteriore n'a mai avut ce suspenda sau desființa.

Considerând că art. 15 din legea lichidării este inaplicabil în speșă, deoarece dacă acest articol asimilează ordonanța definitivă de adjudecare din pr. civ. rom. cu deciziunea de întabulare din aceste teritorii, apoi această asimilare își va găsi aplicațiunea mai întâiu numai pentru cazurile ce se vor produce în viitor dela promulgarea legii, din cauza neretroactivității legilor, iar în al doilea rând va avea un câmp restrâns de aplicațiune, anume numai în cazul când debitorii converșiți nu vor plăti ratele datorțiilor lor conform legii deoarece din așezarea acestei dispozițiuni în cadrul art. 15 și în secțiunea II. a Legii, rezultă că numai referitor la asemenea cazuri a înțeles legiuitorul să deroage dela dreptul comun și deci numai parțial a adus dispozițiuni de unificare.

Considerând că de altfel nici nu era posibil ca legiuitorul să asimileze încheierea de ordonarea întabulării din L. exec. cu ordonanța definitivă de adjudecare din pr. civ. rom. bineînțeles pentru licitațiile făcute anterior datei de 18 Dec. 1931, deoarece adjudecările la vânzări silite imobiliare în cele două domenii de drept se deosebesc fundamental, căci pe când în domeniul legii exec. vânzarea prin licitație publică transferă asupra adjudecatarului drepturile integrale la imobilul cumpărat chiar din momentul licitației, iar introducerea contestațiilor sau neplata prețului constituiesc numai o condiție rezolutorie, sub imperiul pr. civ. române, abia în momentul rămânerei definitive a ordonanței de adjudecare se transferă în favorul cumpărătorului drepturile avute de urmărit asupra imobilului vândut (prin voința legii art. 567 al. II. pr. civ. în mod retroactiv din momentul depunerii prețului) până în acel moment realizarea dreptului cumpărătorului fiind împiedecată de efectul condiției suspensive; art. 560, 561, 565 și 567 al. II. pr. civ. rom. sunt edificatoare în această privință. Pe de altă parte pe când în vânzările reglementate de legea exec. distribuția prețului între creditorii are loc imediat ce licitația a

devenit definitivă (art. 188) și prețul s'a depus, deci indiferent de întabularea bunului asupra cumpărătorului, în vânzările silite după pr. română, civilă, dreptul creditorilor asupra prețului este în contra supus condiției suspensive, întrucât prețul rămâne consemnat și numai în caz când nu se face în termen de 40 zile recurs în casație sau când un atare recurs se respinge, se distribuie creditorilor: până în acel moment drepturile lor ca și acelea ale adjudecatarului nu numai că nu pot produce efect, dar se consideră că nici nu s'a născut încă în patrimoniile lor, puțând chiar nici să nu se nască în viitor în cazul când condiția nu s'a realizează (V. Cas. S. U. Dec. din 1 Nov. 1934 în Bul. Conv. Nr. 1—1935).

Că așa fiind vânzarea silită conform legii exec. având de bază un sistem de drept esențial divergent de cel al pr. civ. rom. în virtutea căruia drepturile terților erau definitiv câștigate, este dela început exclus a se presupune că legiuitorul din 7 Aprilie 1934, ar fi intenționat asimilarea efectelor celor două adjudecări, când este bine știut cu câtă grijă a cauzat să evite dispozițiile neconstituționale.

Considerând că după cum nici art. 15 suscitât n'a putut răsturna fundamentul juridic al adjudecărilor silite din L. exec. cu atât mai mult nici art. 68 al. 4. din aceeași lege, articol care n'are nici o legătură cu art. 15, n'a putut în mod tacit să aducă vre-o inovație, ci singura lui aplicațiune corespunzătoare în Ardeal și Banat, rămâne numai în cazul când licitația nu rămăsese definitivă în sensul celor sus expuse la data de 18 Dec. 1931.

Că prin urmare pentru considerațiile arătate, reclamantul ne mai găsindu-se în poziția de debitor urmărit, iar împotriva sa ne mai existând nici o măsură de urmărire, nu numai la data promulgării legii lichidării, dar nici în 18 Dec. 1931, cererea sa de desființarea măsurilor de urmărire se privește ca fără obiect, iar în ceea ce privește anularea licitației ca ne-

fondată și ca atare urmează a se respinge, după reformarea sentinței primei instanțe în baza admiterii apelului D-rului Demian a cărei calitate de a sta în proces este evident justificată prin interesul de a-și apăra dreptul deja câștigat la partea de preț cuvenită în urma licitației rămasă definitivă.

Apreciind și asupra cheltuelilor de judecată cuvenite apelantului, aceasta se fixează conform art. 424—425 și 508 pr. civ. la 500 Lei pentru prima instanță și la 600 Lei pentru apel.

Pentru aceste motive redactate de Dl judecător Ștefan Deleanu

TRIBUNALUL în majoritate
hotărăște

Admite apelul introdus de către Dr. Demian, reformează sentința primei instanțe și respinge ca nefondată cererea ce reclamantul Ștefan Constantin a formulat de a se desființa măsurile de urmărire imobiliară efectuate împotriva sa. Obligă pe numitul reclamant intimat să plătească apelantului în termen de 15 zile suma de Lei 500 și Lei 600 de prima și a doua instanță.

Data și pronunțată în ședința publică azi 19 Martie 1935.

Notă. Am ținut să publicăm în întregime sentința de mai sus, rezolvând în mod foarte judicios problema când este definitivă o licitație imobiliară în ținuturile de dincoace de Carpați. Într'adevăr al. II din art. 15, redactat pripit și în completă necunoaștere de legiuitorul unificator a normelor de drept existente încă în aceste provincii, pare a fi izvorul nesecat la o serie de procese — rezultatul răsturnării complete a unor raporturi de drept foarte bine și precis stabilite. Asemenea imobile vândute înainte de 18 Decembrie 1931 se găsesc azi în a treia și a patra mână (în unele cazuri chiar intabulați, dar deciziunea de intabulare neînmanuată) iar toți aceștia după 3—4 ani își văd contestate drepturile de fericitul debitor conversionist, care poate nici nu mai este debitor! Aproape toate instanțele de fond au hotărât, ca și Trib. Timiș-Torontal, că art. 15 al. II are aplicare numai în viitor pentru vânzările forțate de după 7 Aprilie 1934. Această sentință însă, după cunoștința noastră, este cea mai complet motivată.

Dr. M. V.

„CRIȘANA“, inst. de credit și economii soc. pe acții în Brad.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „CRIȘANA“ din Brad sunt convocați la

adunarea generală extraordinară,

care se va ținea *Miercuri 10 Iulie 1935, la orele 3¹/₂ p. m.*, în localul institutului din Brad.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea și constituirea adunării;
2. Modificarea statutelor institutului art. 1—96;
3. Modificarea statutelor fondului de pensune, art. 1—42.

Se atrage atențiunea domnilor acționari asupra următoarelor dispozițiuni din Statute:

§ 21 alineatul 2 „Femeile se reprezintă prin plenipotență, minorii prin tutori, curanzii prin curatorii lor, societățile, corporațiunile și institutele prin reprezentanții lor legali, chiar dacă aceștia din urmă nu ar fi acționari“.

§ 22. „Numai acei acționari au drept de vot, cari sunt trecuți ca proprietari de acții în cărțile societății cu cel puțin 6 luni înainte de adunare și cari își depun cu 24 de ore înainte de aceasta pe lângă revers acțiunile precum și dovezile de plenipotență la cassa societății eventual la locurile destinate de Consiliul de administrație. Avizul despre depunerea acțiilor și resp. a titlilor provizorii la locurile destinate, are să sosească cu 24 ore înainte de ținerea adunării“.

În legătură cu cele cuprinse în §-ul din urmă notificăm, că pentru depunerea resp. primirea acțiilor și extradarea documentelor despre depunert, s'au designat toate institutele, cari sunt membre la „Solidaritatea“ din Sibiu.

Brad, la 7 Iunie 1935.

Consiliul de administrație.